

УДК 341.1/8:341.23(1–6ЄС)

**Я. Малик,
О. Париляк**

ПЛАНИ ДІЙ УКРАЇНА – ЄС ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Розкрито зміст та значення планів дій Україна – ЄС як інструментів досягнення Україною стандартів ЄС, що забезпечить її зближення, співпрацю в усіх сферах та здобуття в майбутньому членства в Європейському Союзі.

Ключові слова: Україна, Європейський Союз, План дій, європейська інтеграція, партнерство, співробітництво, Рада ЄС, Рада Європи.

Динамічні інтеграційні процеси в Європі є однією з провідних тенденцій сучасного світового розвитку. Серед інших активно включилася й Україна, яка прагне стати повноправним членом європейської сім'ї народів.

Питання європейської інтеграції України висвітлені в працях багатьох науковців. Зокрема, їх висвітлювали Н. Арбатова, Ю. Белінська, Н. Бобицький, В. Будкін, І. Бураковський, О. Дергачов, П. Друзенко, Р. Коваль, В. Копійка, В. Мартинюк, Г. Перепелиця, Т. Сидорук, О. Сушко, В. Чалий, О. Шаповалова, Р. Шпек та інші. Однак, висвітлюючи питання європейської інтеграції України, автори здебільшого досліджують важливі віхи розвитку взаємовідносин України та Євросоюзу, але поза увагою залишають інструменти реалізації європейської інтеграції України, зокрема плани дій України – ЄС. Автори намагаються це упушення усунути.

Метою статті є висвітлення планів дій Україна – ЄС як інструментів досягнення Україною стандартів ЄС, які забезпечують прискорення європейської інтеграції України.

Одним із пріоритетів Європейського Союзу після розширення стало створення узгодженого, цілісного мислення щодо співпраці з Україною – державою, яка безпосередньо межує з країнами-членами ЄС, державою, яка через слабкість політичної й економічної системи у найближчі роки не зможе увійти до складу Європейського Союзу.

Двостороння співпраця повинна бути організована навколо механізму Плану дій, обговореного і затвердженого обома партнерськими сторонами. Точкою відліку для Планів дій є спільне коло питань, що відповідають цілям ЄПС. Однак вироблення Плану дій і конкретних завдань, розроблених із кожним партнером, залежить від конкретних обставин. Вони різняться залежно від географічного положення, політичної й економічної ситуації, відносин із Європейським Союзом та сусідніми країнами, програм реформ тощо. Таким чином, Плани дій диференційовані щодо кожної країни. Відповідно до Європейської політики сусідства, ЄС і партнерські країни визначають низку пріоритетів для впровадження їх у спільно прийняті Плани дій.

Одним із перших Планів дій України з ЄС був План дій щодо реалізації Європейської політики сусідства на національному рівні, яка була розроблена Європейським Союзом на зміну Угоди про партнерство і співробітництво. План дій між Україною та ЄС розроблявся за декілька місяців до виборів Президента України, восени 2004 р., на трирічний термін [1].

21 лютого 2005 р., у контексті подій Помаранчевої революції в Україні, План дій Україна – ЄС був уточнений й успішно виконувався. Однак на початку березня 2008 р. було прийнято рішення про продовження терміну чинності документа ще на один рік [2].

Фактично ухвалення Плану дій означало продовження діалогу між Україною та ЄС у форматі Угоди про партнерство та співробітництво, без підписання його на принципово новий щабель. Інтенсифікацію та поглиблення співпраці європейські партнери узалежнювали від виконання Україною широкого переліку вимог, передбачених Планом дій.

Звичайно, Україна могла б спокійно й надалі працювати в межах Угоди про партнерство і співробітництво, яка містила багато перспектив, зокрема й зону вільної торгівлі. Тобто, положення Угоди можна було виконувати, наприклад Угоду про асоціацію. Але Україна отримала восени 2004 р. План дій, і причина цього містилася в ЄС.

Європейський Союз на той момент зрозумів, що питання, пов'язані з розширенням, є і будуть у майбутньому непростими, оскільки процес адаптації нових членів Союзу виявився дуже складним. На той момент ЄС розробив стратегію стосовно не України, а тих держав, які не становили для нього інтересу як держави-потенційні кандидати на вступ. Водночас у ЄС прекрасно розуміли, що треба щось запропонувати державам, які визначилися в бажанні вступу. Тому, після того, як політика була розроблена, вони відразу заявили, що це не є альтернативою вступу до ЄС, оскільки ст. 49 Амстердамського договору встановлює: будь-яка держава має права на членство у випадку виконання визначених умов [3].

Україна погодилась на План дій. Унаслідок домовленостей з Радою ЄС та іншими структурами Україна дійшла висновку, що План дій буде вважатися не інструментом Європейської політики сусідства, а документом, який буде допомагати Україні виконувати певні внутрішні реформи з тим, щоб у короткотерміновій перспективі підготувати підґрунтя подальших відносин.

Схвалений варіант Плану дій містив, поряд із завданнями, положення про моніторинг його виконання, що здійснюватимуть органи, створені згідно з УПС. Попередня оцінка імплементації Плану дій мала бути проведена впродовж перших двох років після його ухвалення, а зміни до нього можна було вносити вже за рік після підписання.

Навіть побіжний аналіз цього документа засвідчив, що сподівання української сторони на його збалансованість (у сенсі повноцінного врахування інтересів обох партнерів) не виправдалися. За окремими винятками, він радше подібний до “домашнього завдання” для України. Це – надзвичайно складне завдання, оскільки важко було уявити повноцінну реалізацію в трирічний період переліку зобов'язань, покладених на Україну згідно з Планом дій. Водночас, на думку ЄС, лише належне виконання завдань дасть Україні змогу сподіватися на подальший прогрес у двосторонніх відносинах. Це стосується, зокрема, чіткого визначення термінів укладення угоди на заміну УПС, створення зони вільної торгівлі, а також запровадження преференційного режиму пересування для українських громадян.

До очевидних недоліків ухваленого Плану дій належить і недостатня конкретність його положень. Вони відображали лише загальне бачення Євросоюзом напрямів подальшої роботи. Отже, з одного боку, запропонований документ спростовував очікування, згідно з якими він мав доповнювати та деталізувати створену у 90-х рр. XX

ст. договірну основу двосторонніх відносин, з іншого боку, відповідно до повідомлення “Ширша Європа – сусідні країни”, “плани дій мають являти собою політичні документи, які об’єднують існуючі та майбутні заходи, що охоплюють усю сферу відносин ЄС із сусідніми країнами, з метою визначення основних цілей стратегічної політики та критеріїв оцінки прогресу, досягнутого протягом кількох років. Ці документи повинні бути стислими та, в разі потреби, доповнюватися більш детальними планами співробітництва по кожному сектору”. З наведеного положення випливає необхідність максимально ефективно використати всі інструменти, запропоновані європейською політикою сусідства. Це стосувалося, зокрема, розроблення спільно з ЄС чітких якісних і часових критеріїв виконання завдань, визначених Планом дій, що давало державі змогу висувати питання про отримання передбачених преференцій.

План дій встановлював комплексний перелік пріоритетів і в межах, і поза межами Угоди про партнерство і співробітництво. Визначені завдання необхідно було виконувати. Однак від самого початку схвалення на його адресу лунали слова критики. Тому 13 січня 2005 р. проголосували за перегляд Плану дій Україна – ЄС. Було розроблено десять додаткових пропозицій для тіснішої співпраці. Вони демонстрували бажання ЄС піти значно далі, ніж передбачалося спочатку. Для посилення та вдосконалення Плану дій Рада ЄС погодилася на реалізацію заходів, спрямованих на підтримку демократичної та орієнтованої на реформи України:

- розпочати *найближчим часом консультації* щодо розширеної угоди між Україною та ЄС, як тільки буде реалізовано політичні пріоритети Плану дій Україна – ЄС;

- дослідити можливості *тіснішої співпраці* у сфері зовнішньої політики та політики безпеки, зокрема Європейської політики безпеки та оборони, зокрема стосовно Придністров’я. Україні також буде запропоновано в окремих випадках приєднатися до позицій ЄС з регіональних і міжнародних питань;

- поглибити торгово-економічні відносини між Україною та ЄС. Передбачалось, що перегляд існуючого аналізу економічної доцільності створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС буде прискорено для забезпечення швидшого початку переговорів з цього питання після приєднання України до СОТ. ЄС також швидко рухається стосовно домовленостей, які забезпечать доступ до ринків ЄС українських сталеварних і текстильних виробів, що становлять 30% українського експорту в ЄС. Було узгоджено текст угоди про торгівлю деякими сталеварними виробами, а Радою ЄС схвалено угоду про торгівлю текстильними виробами між Україною та ЄС;

- надати *подальшу підтримку* вступу України до СОТ і забезпечувати допомогу Україні у виконанні встановлених вимог. ЄС був одним із перших партнерів, які уклали двосторонній протокол із Україною у березні 2004 р.;

- *посилити нинішні контакти* з Україною, щоб надати допомогу стосовно невирішених питань про надання Україні статусу країни з ринковою економікою;

- посилити переговори про спрощення візового режиму, беручи до уваги аспекти безпеки, щоб *продовжити переговори з цього питання*. У цьому контексті важливим залишилося питання у переговорах щодо угоди про реадмісію між Україною та ЄС;

- розширити співпрацю у ключових галузях, таких як енергетика, транспорт, охорона довкілля, а також розвиток приватного сектора. Буде підвищено статус підготовки до переговорів стосовно діалогу високого рівня з енергетики та пов’язаних із цим питань,

діалогу про охорону довкілля. Україна стане *пріоритетною країною* у нинішній підготовці до розширення трансєвропейських мереж;

– *посилити підтримку* процесу наближення законодавства України до законодавства ЄС, зокрема за допомогою інструментів, що використовувалися при розширенні ЄС, таких як *TAIEX* і Твіннінг;

– зробити зусилля у сфері демократії та верховенства права негайним імперативом. Передбачити *подальшу допомогу*, зокрема посилення громадянського суспільства;

– максимізувати доступ до фінансування Європейським інвестиційним банком і *надати Україні кредит ЄІВ у розмірі 250 млн євро*, а також забезпечити *підвищення фінансової допомоги* Україні, використовуючи відповідні інструменти, для реалізації Україною свого процесу реформ [4].

Міністри закордонних справ 25 держав-членів ЄС у ході зустрічі в Брюсселі 31 січня 2005 р. ухвалили цю додаткову програму, спрямовану на поглиблення відносин ЄС з Україною. Вона доповнила План дій, прийнятий міністрами ще у грудні 2004 р.

21 лютого 2005 р. Україна і ЄС прийняли спільний План дій, спрямований на розвиток тісніших відносин. Виконання Плану дій було необхідним передусім для України. Це можна стверджувати з таких причин:

– виконання потрібне для внутрішніх перетворень в Україні, незалежно від того, як це вплине на стратегічну мету вступу до ЄС;

– виконання Плану дій мало продемонструвати, що Україна остаточно відмовилася від політики декларацій і перейшла до практичних дій з комплексного реформування владних інститутів, судової системи, а також ринкових економічних реформ;

– виконання Плану дій відкриває двері для укладення посиленої угоди. Ця угода, як зазначається в документах ЄС, має бути в межах політики сусідства, але не охоплює ширших можливостей;

– чітке визначення намірів і зобов'язань дасть змогу здійснювати моніторинг їх належного виконання, а відтак – сподіватися на прискорення внутрішніх трансформацій і зближення України з ЄС.

План дій Україна – ЄС зразу після його схвалення Європейською Радою 21 лютого 2005 р. викликав дискусії в європейських політичних колах. Ще напередодні його підписання українська сторона сподівалася на найближчі перспективи щодо вступу в Європейський Союз. Новообраний Президент В. Ющенко після інавгурації, під час свого європейського турне, заявив, що має намір провести європейські реформи впродовж трьох років, після чого розпочати офіційні переговори про вступ до ЄС. “Ми вважаємо, дуже важливо, щоб трирічний план дій, розроблений ЄС і Україною, привів до початку переговорів про вступ у 2007 р.”, – заявив український Президент в інтерв'ю газети “*Times*” [5].

Однак Європейський Союз мав іншу думку стосовно перспектив відносин України та ЄС. Наприклад, політолог Е. Штратеншulte, директор Європейської академії в Берліні, прогнозує те, в який спосіб розвиватимуться відносини між ЄС та Україною після резолюції Європарламенту, в якій запропоновано окреслити для України чітку європейську перспективу, зазначив: “По суті, все залишиться так, як тепер. Звісно, що Євросоюз розставить по-іншому акценти, враховуючи перемогу Ющенка, а передусім той демократичний народний рух, який цій перемозі сприяв. Але залишатиметься й надалі дуже обережним щодо обіцянок майбутнього членства для У країни” [6].

Поки ж набував чинності План дій Україна – ЄС, Європейська комісія заявила, що вона не готова розглядати питання про співпрацю з Україною в інших межах, ніж політика сусідства. Про надання Україні перспективи на членство в ЄС все ще не йдеться.

План дій належав до основних інструментів реалізації європейської стратегії України. Це – певне домашнє завдання для країни, яка на всіх рівнях проголосила інтеграцію до ЄС ключовим зовнішньо- та внутрішньополітичним пріоритетом. Успіхи його виконання стали показником спроможності української влади втілювати цей курс на практиці, запроваджувати в Україні європейські норми і стандарти, зміцнювати демократичні перетворення, підвищувати добробут громадян.

Належне й ефективне виконання Плану дій було важливим ще в декількох аспектах.

По-перше, рівнем виконання Плану дій вимірювався рівень реформування України. Це було важливо для України, особливо в умовах фактичної відсутності оновлених програмних документів українських владних інституцій. Отже, моніторинг Плану дій – чи не єдиний інструмент на сучасному етапі, за допомогою якого можна робити комплексне спостереження глибини реформ у динаміці.

По-друге, ефективність його виконання стала лакмусовим папірцем для європейської сторони стосовно реальної зацікавленості України в інтеграції до ЄС, готовності впроваджувати радикальні реформи, а не лише оперувати просвропейською риторикою. Виходячи з результатів виконання, ЄС мало змогу надавати або стримувати подальші стимули для України. Цей аспект набув надзвичайного значення у світі розпочатих у той період переговорів України з ЄС щодо нової посиленої угоди.

По-третє, рівень виконання Плану дій на момент завершення його терміну в лютому 2008 р. значною мірою визначав зміст майбутньої угоди та шанси України покласти в її основу щось більше, ніж угоду про вільну торгівлю. Безумовно, позитивні результати виконання Плану дій були б переконливими аргументами на цих переговорах. Тому надзвичайно важливим був моніторинг його виконання для обох сторін.

План дій слугував дорожньою картою для політичних та економічних реформ в Україні, однак його здійснення було обмежене через низку чинників. Головними з них, на нашу думку, були: політична нестабільність у країні; опір еліт реформам; відсутність ефективного менеджменту та слабка інституційна основа; не конкретизованість Плану дій, брак чітких критеріїв оцінки й відповідальності за його виконання.

Незважаючи на складнощі, у виконанні Плану дій Україна – ЄС було досягнуто певних успіхів. Зокрема, Україна була визнана країною з ринковою економікою в межах антидемпінгового законодавства ЄС. Укладено угоди про торгівлю текстильною продукцією та сталеварними виробами. Підвищено рівень взаємодії з ЄС у сфері зовнішньої політики та безпеки Україна стала повноправним членом Групи держав проти корупції. Започатковано діалог на високому рівні з питань енергетики і транспорту. Укладено Меморандум між Україною та ЄС про взаєморозуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі, угоди з мирного використання ядерної енергії, врегулювання кризових ситуацій, творення цивільної Глобальної навігаційної супутникової системи, деяких аспектів авіаційних перевезень. Ратифіковано гарантійні угоди між Україною, ЄБРР та Євроатланом щодо модернізації і підвищення безпеки енергоблоків № 2 Хмельницької та № 4 Рівненської АЕС. Україна приєдналася до Болонського процесу [7].

Результатом роботи Уряду та Верховної Ради України стало прийняття 22 законів, необхідних для завершення процесу вступу України до СОТ. 5 лютого 2008 р. Україна після багаторічного переговорного процесу (перемовини розпочалися ще в грудні 1993 р.)

підписала Протокол про вступ до СОТ і після його ратифікації Верховною Радою стала повноправним членом Світової організації торгівлі 16 травня 2008 р. Невдовзі після підписання Протоколу про вступ України до СОТ, 18 лютого 2008 р. у Києві під час зустрічі Президента України В. Ющенко та комісара Європейської Комісії з питань зовнішньої торгівлі П. Мендельсона було дано старт офіційним перемовинам про створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Упродовж 2005 – 2008 рр. активізовано діяльність, спрямовану на забезпечення розширення доступу української продукції до ринку Європейського Союзу. Зокрема, це стосується регулярного поновлення двосторонніх угод про торгівлю деякими сталеварними та текстильними виробами [8].

Таким чином, після ухвалення Плану дій вперше українські політичні й економічні реформи були чітко прив'язані до стратегічної мети держави – інтеграції з об'єднаною Європою. План дій Україна – ЄС запропонував дуже потрібні керівні принципи і фокус для внутрішньої політики держави. Незважаючи на певні суперечності, Україна прагнула скористатися можливістю виконання Плану дій, щоб довести свою європейську ідентичність і наблизитися до перспективи членства ЄС.

23 червня 2011 р. був прийнятий підготовлений Секретаріатом Ради Європи «План дій Ради Європи для України на 2011 – 2014 роки [9]. План дій для України став спільною стратегічною ініціативою Ради Європи та українських органів влади, метою яких було надати Україні підтримку у процесі виконання її статутних та специфічних зобов'язань як держави-члена Ради Європи, консолідувати успіхи, досягнуті після її вступу до Ради Європи в 1995 р. та допомогти Україні у вирішенні нових завдань, що постають перед нею. Це було продовженням виконання зобов'язання Організації підтримувати амбіційний і значний національний та європейський порядок денний реформ України в таких галузях компетенції Ради Європи, як права людини, верховенство права та демократія. Основу для наступних досягнень було закладено попереднім Планом дій (2008 – 2011 рр.).

Діяльність зосереджувалася на галузях компетенції Ради Європи, в яких її контрольні та нормотворчі органи мають відносну перевагу:

- захист прав людини в контексті Європейської конвенції з прав людини;
- підтримка реформ судової системи та реформи системи кримінального судочинства;
- зміцнення місцевої демократії та сприяння реформам місцевого самоврядування в Україні;
- боротьба з жорстоким поведінням та безкарністю;
- зміцнення й захист прав дітей;
- сприяння європейським стандартам в українському медійному середовищі;
- імплементація переглянутої Європейської хартії та зміцнення соціальної єдності;
- посилення належного врядування та боротьба з корупцією;
- сприяння вільним і справедливим вибором.

Виконання заходів в рамках Плану дій фінансувалися за рахунок спільних програм Європейського Союзу та Ради Європи, а також завдяки добровільним внескам окремих держав-членів Ради Європи.

План дій 2011 – 2014 було підготовлено відповідно до принципів Паризької декларації щодо ефективності зовнішньої допомоги з метою дозволити Україні ефективно управляти реалізацією своєї політики та стратегій розвитку та заохочувати Україну до координації відповідних заходів. Розроблений у тісному співробітництві з українськими

органами влади для того, щоб краще узгодити національне законодавство, установи та практику з європейськими стандартами, План дій мав за мету підтримати зусилля українських органів влади, спрямовані на виконання їх зобов'язань перед Радою Європи за реалізацію європейських амбіцій країни [10].

План дій передбачав три напрямки стратегічних дій, що відображали напрямки самої Ради Європи:

1. Заходи в галузі прав людини, спрямовані на вирішення певних ключових питань, визначених як пріоритетні, та на посилення захисту прав людини і краще виконання судових рішень. Специфічні цілі:

- зміцнення потенціалу судової влади та урядового потенціалу;
- підвищення обізнаності та поширення інформації про Конвенцію і прецедентну судову практику щодо України серед національних органів влади та судових органів;
- підготовка суддів, прокурорів та інших посадових осіб, задіяних у сфері судочинства, правоохоронних органів та виправних закладів;
- запобігання нелюдському та принижуючому гідність поведженню;
- сприяння рівності та розмаїттю;
- поліпшення захисту прав уразливих осіб і захисту соціальних прав.

2. Заходи в галузі верховенства права, спрямовані на розвиток демократичних інститутів і процедур на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також сприяння дотриманню верховенства права. Зокрема:

- забезпечення ефективного і незначного правосуддя;
- сприяння дієвій та прозорій судовій владі;
- розробка спільних стандартів і протидія порушенню верховенства права.

3. Заходи в галузі демократії, спрямовані на зміцнення демократичних інститутів на національному, регіональному та місцевому рівнях, на поширення культури демократії, на розвиток соціальної єдності, підвищення терпимості та розширення участі ключових соціальних та громадських партнерів у процесі прийняття рішень. Зокрема:

- сприяння регіональній та місцевій демократії;
- зміцнення демократичного управління;
- створення і просування культури демократії та громадянського суспільства [11].

На виконання угод між Україною та ЄС були підписані ще й інші плани дій. Так, 12 грудня 2001 р. План дій у сфері юстиції та внутрішніх справ в Україні заклав основу для такого співробітництва, передбачаючи широкий спектр дій, зокрема за напрямками управління кордонами та щодо віз, міграції і притулку, боротьби із злочинністю і тероризмом, а також зміцнення судової влади [12].

9 червня 2010 р. було схвалено План дій з лібералізації візового режиму між Україною та ЄС, який встановлював всі технічні умови, які мала виконати Україна перед запровадженням безвізового режиму поїздок [13]. Розроблялися ще окремі часткові плани дій за окремими сферами співробітництва.

Отже, Плани дій слугували ефективним інструментом співпраці України та ЄС, прискорення інтеграції України до Європейського Союзу. Але всі накреслені завдання не вдалося виконати.

Література

1. Коваль Р. План дій Україна – ЄС [Електронний ресурс] / Р. Коваль. — Режим доступу : postut.brata.com/usual.php.

2. Сидорук Т. Політика сусідства Європейського Союзу у Східній Європі: модель інтеграції без членства [Текст] / Т. Сидорук. — Львів : Паїс, 2012. — С. 194.
3. Сушко О. Заявки на членство в ЄС: строки й варіанти для України [Електронний ресурс] / О. Сушко, В. Філіпчук. — Режим доступу : gazeta.dt.ua/POLITICS/zajavka_na_chlenstvo_s_es_stroki_y_variahti_dlya_ukrayani.html.
4. План дій “Україна – Європейський Союз” [Електронний ресурс] : схвалено Радою з питань співробітництва між Україною і Європейським Союзом 21.05.2005 р. . — Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_693.
5. Україна сподівається до 2007 року завершити переговори про свій вступ до Європейського Союзу [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.kmu.gov.ua/control/publish/article.
6. Малик Я. Й. Європейська інтеграція [Текст] / Я. Малик, О. Береза, О. Киричук [та ін.]. — К. : Знання, 2011. — С. 347.
7. Там же. — С. 411.
8. Шпек Р. Україна – ЄС: крок до членства / Р. Шпек // Політика і час [Текст]. — 2007. — № 5. — С. 8—11; План дій Україна – ЄС: результати і перспективи // Національна безпека і оборона [Текст]. — 2008. — № 4(100). — С. 4—11.
9. План дій Ради Європи для України на 2011 – 2014 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_693.
10. Щодо Плану дій Ради Європи для України на 2011 – 2014 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : coe.mfa.gov.ua/Ukraine-coe/road-map.
11. Там само.
12. План дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.sdfm.gov.ua/articles.pdf.
13. План дій з лібералізації візового режиму [Електронний ресурс]. — Режим доступу : iom.org.ua/ua/legislation-ukr/migration-ukr/action-plan-on-visa-liberalisation.

**Ya. Malyk,
O. Paryliak**

UKRAINE–EU ACTION PLANS AS INSTRUMENTS FOR EU INTEGRATION

The content and meaning of Ukraine–EU Action Plans as instruments for achieving EU standards by Ukraine that will ensure its closeness, cooperation in all spheres and gaining future EU membership are revealed.

Key words: Ukraine, European Union, Action Plan, European integration, partnership, cooperation, Council of the European Union, European Council.